

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ombildning av Institutet för Ryssland och Östeuropa till stiftelse

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2012 regeringens proposition med förslag till lag om ombildning av Institutet för Ryssland och Östeuropa till stiftelse (RP 100/2012 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kulturråd Maija Lummepero och regeringssekreterare Heidi Sulander, undervisnings- och kulturministeriet

- direktör Kirsti Sutinen och direktionsordförande Henrik Lax, Institutet för Ryssland och Östeuropa
- ombud för den statliga sektorn Kalevi Juntunen, Akavas Specialorganisationer rf
- avtalsfunktionär Teija Wikman, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena
- utredningsperson Heikki Talvitie.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- Joensuu stad
- Villmanstrand stad
- Forskarförbundet rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om ombildning av Institutet för Ryssland och Östeuropa till stiftelse. När lagen träder i kraft avskiljs institutets bibliotek från stiftelsen och blir underställt Esbo stadsbibliotek i form av en specialuppgift som undervisnings- och kulturministeriet påfört. I övrigt fortsätter stiftelsen med institutets verksamhet. Avsikten är dock att stiftelsen ska revidera och uppdatera verksamheten så att behoven hos den ryskspråkiga befolkningen i Finland kan beaktas på ett flexibla och bättre sätt än nu.

I lagförslaget bemyndigas undervisnings- och kulturministeriet att överlåta den egendom som institutet har i sin besittning och institutets verksamhet till den nya stiftelsen och att överlåta den

centrala delen av institutets bibliotekssamling till Esbo stad. Avsikten med stiftelsen är att förbättra integrationen av den ryskspråkiga befolkningen och utveckla tjänster som främjar den ryskspråkiga befolkningens språkliga identitet och stöder utvecklingen av den ryskspråkiga kulturen i Finland. Stiftelsen ska erbjuda enskilda personer, sammanslutningar, kommuner och statsförvaltningen tjänster som gäller den ryskspråkiga befolkningen. Syftet med stiftelsen är även att nationellt och internationellt främja interkulturell växelverkan. I enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse övergår bibliotekspersonalen till anställning hos Esbo stad och den övriga personalen till anställning hos stiftel-

sen. Samtidigt upphävs lagen om Institutet för Ryssland och Östeuropa från 1992.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer.

Kulturutskottet stöder propositionens syfte, dvs. att utveckla institutets verksamhet genom att ombilda institutet till stiftelse för att bättre kunna tillgodose den ryskspråkiga befolkningens behov att värna sitt eget språk och sin egen kultur och främja integrationen av de ryskspråkiga i vårt samhälle över hela landet. Stiftelsen ska själv erbjuda eller förmedla tjänster som gäller den ryskspråkiga befolkningen till enskilda personer, organisationer, kommuner och statsförvaltningen. Vidare ska stiftelsen också nationellt och internationellt främja interkulturell växelverkan. Utskottet anser det vara viktigt att de ryskspråkiga i Finland får information om det finländska samhället på ryska och att denna information tagits fram i Finland.

Den föreslagna stiftelsen blir en civilrättslig stiftelse enligt lagen om stiftelser (109/1930) som får sin årliga finansiering av undervisnings- och kulturministeriet och vars styrelse utses av ministeriet.

Stiftelsens ekonomi. I statsbudgeten för 2012 anvisas Institutet för Ryssland och Östeuropa 969 000 euro för omkostnader under moment 29.80.08 (Omkostnader för Institutet för Ryssland och Östeuropa). I detta ingår också omkostnaderna för institutets bibliotek. I fortsättningen ska momentet inte längre ingå i budgeten, och i stället kommer verksamheten vid den nya stiftelsen och det separata biblioteket 2013 att finansieras med sammanlagt högst 1 200 000 euro i statsunderstöd under moment 29.80.52, Tipp-

nings- och penninglotterivinstmedel för främjande av konsten.

Avsikten är att grundkapitalet i inledningskedet ska vara tillräckligt stort med beaktande av stiftelsens syfte. Utifrån de inledande förhandlingarna kommer förutom staten även städerna Helsingfors, Esbo, Vanda, Tammerfors, Åbo, Joensuu och Villmanstrand samt Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto och Samfundet Finland-Ryssland att vara med och bilda stiftelsen. Stiftelsekapitalet bekräftas då städerna fattat de slutliga besluten om att delta. Uppskattningsvis kommer kapitalet att vara ca 100 000 euro och statens andel av detta 80 000 euro.

Kulturutskottet anser det vara ytterst viktigt att stiftelsens finansiella bas och därmed också dess verksamhet tryggas både i övergångsfasen och under de kommande åren. Med tanke på den fortsatta finansieringen är det viktigt att man snabbt och effektivt får igång servicen enligt stiftelsens verksamhetsidé. Utskottet betonar att stiftelsens inkomstbas måste stabiliseras genom den omsättning som projekttjänsterna planeras ge och genom exempelvis EU-projekt och Nordiska ministerrådets projekt. Syftet är då att stiftelsens årliga stödbehov ska vara så litet som möjligt. Enligt utskottets bedömning kräver verksamhetsstarten att stiftelsen aktivt knyter kontakter med de organisationer som integrerar de ryskspråkiga, de berörd kommunerna och de ryskspråkigas organisationer i Finland.

Enligt uppgift är det möjligt att stiftelsen till följd av bindande hyresavtal och ett behov av nya, mindre hyreslokaler 2013 kommer att ha sådana överlappande hyresutgifter och andra kostnader för övergångsperioden som efter årsskiftet av budgettekniska skäl inte kan täckas med verksamhetsanslaget för Institutet för Ryssland

och Östeuropa. Det är viktigt att man ser till att stiftelsen kan bedriva sin verksamhet också i detta avseende, menar utskottet.

Institutets bibliotek. Den centrala delen av institutets bibliotekssamling, ungefär 25 000 band, ska enligt förslaget överföras till Esbo stadsbibliotek i form av en specialuppgift som undervisnings- och kulturministeriet påför. Bibliotekets verksamhet ska finansieras med statsunderstöd som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet på samma sätt som stödet till verksamheten vid Flerspråkiga biblioteket, som är underställt Helsingfors stadsbibliotek, och verksamheten vid det samiska biblioteket (Saamelaiskirjasto) vid Rovaniemi stadsbibliotek.

Det är ytterst viktigt, menar utskottet, att en större kundkrets får tillgång till bibliotekets samlingar när bibliotekets kärna flyttas till ett kommunalt bibliotek.

Personalen. Utskottet noterar att personalens anställningsvillkor i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse garanteras tills det gällande tjänste- och arbetskollektivavtalet går ut, dvs. till utgången av 2014. I enlighet med samma principer ska bibliotekspersonalen överföras till Esbo stad.

Utskottet understryker att staten i samband med att den lägger ut verksamhet i allt väsentligt ska se till att förändringen inte försämrar de anställdas anställningsvillkor och att deras pensionsförmåner garanteras också i fortsättningen.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 23 oktober 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Inkeri Kerola /cent
medl. Ritva Elomaa /saf
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Leena Harkimo /saml
Mikael Jungner /sd
Pauli Kiuru /saml
Kimmo Kivelä /saf

Sanna Lauslahti /saml
Mika Niikko /saf
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Tuomo Puumala /cent
Simo Rundgren /cent
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.